

LA DEVANTERA

QUINZENARI CATALANISTA

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: ASSOCIACIÓ POPULAR CATALANISTA; ESCUDILLERS BLANCHS, 8, 1er

LO QUE VOLEM

«Volem la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que á Catalunya desempenyin càrrechs públichs: volem Corts catalanas, no sols per estatuhir nostre dret y lleys civils, sinó tot lo que 's refereixi a la organizació interior de nostra terra: volem que catalans sian los jutges y magistrats, y que dintre de Catalunya 's fallin en última instancia 'ls plets y causas: volem ser arbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions é impostos, y volem en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol, per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa, y esta blint que la reserva regional forsosea presti servey tant sols dintre de Catalunya.» (Del manifest de la «Unió Catalanista» de 16 de Mars de 1897).

Revisió y anulació

A ja alguns anys, desde les planes de nostre quinzenari empenquérem una ferma campanya contra les corrides de toros, y l'èxit mes falaguer coronà nostre treball, perque desde llavors ha minvat considerablement á Barcelona l'afició al espectacle necional. Igual èxit tindrà sens dubte la campanya que avuy empenem contra una altra afició necional, l'sport de les urnes, tan espanyolista y boig com el de les banyes. Y que aquesta campanya anti-política requereix mes energia y serietat que l'altra, per la circumstancia de que si l'sport de les banyes no necessitava revisió perque no estava l'legislat, el de les urnes es revisable perque 's va tenir l'hora tonta d' inclurlo en el programa catalanista.

Aquet punt, donchs, hauria d' ésser la feyna capdal de l' Assemblea de Barcelona: la revisió de les bases electoreres, que quan eren lletra morta no feyen cap mal, pero tan bon punt s' ha pensat en posarles á la practica han introduhit en nostres regles fonda perturbació y sensibles dissidencies, que necessariament han entorpit la marxa majestuosa ab que havia començat á caminar l' «Unió Catalanista».

Els esperits apocats, els qui no hi veuen mes enllà del nas, y també 'ls vius que son capassos d' explotar qualsevol ideal, ens surten continuament ab la cantarella de que essent el catalanisme tolerant ab totes les opinions també ha de tolerar la mania electorera; pero, senyors, aquí ja no 's tracta d' opinions, sino de baixes concupiscencies en perjudici de Catalunya, y aixó es intolerable, tan intolerable com l' introducció de la tauromaquia en nostra terra, puig abdúes aficions son igualment exòtiques. A mes d' aixó, la qüestió de les eleccions no es pas qüestió secundaria ó de procediment, com alguns creuen de bona fe y altres ab mala fe propaguen, sino que la negació de la lluyta electoral com aquí 's practica es un punt doctrinal y principi fonamental del catalanisme, lo qual no hi ha necessitat de demostrar clarament perque... ja 'ns poden entendre si volem: aquestes coses no 's divinen sino á cau d' orella. Adhuch prescindint de que es un principi fonamental, cal fixarse en l' inconveniència, inoportunitat, inutilitat, perills y descrédit d' aqueixa mena de sport gens català. Com que aquests inconvenients els hem demostrat ben á les clares en diversos articles anteriors y en mitings y conferencies, ara faré un resum de tots els principals arguments, que procuraré exposar ab la major claretat y concisió possible.

1.er Per mes que les eleccions se practiquin ab perfecta legalitat, (lo que es molt suposar) y atinentse estrictament als acorts de les assemblees, sempre tendeixen á enlayrar homes, lo qual se contradiu ab la tradició democrática del Catalanisme.

2.º El procediment electoral es un medi massa desacreditat, massa indigne de la causa de Catalunya, la

qual necessita, pera triomfar, de procediments honorífics.

3.er Aqueix sport fomenta les baixes passions, que se solen exteriorisar en insults grollers, calumnies, amenaces, garrotades, trencaments d' urnes, trampes y tupinades, es á dir, que es un motiu de perversió social.

4.ta Si 'l Catalanisme s' embolica en eleccions, com que haurá de lluytar contra partits contraris, es convertirà necessariament en part beligerant ó partit polítich, lo qual també repugna á la doctrina que sempre ha mantingut l' «Unió».

5.ta Tots els partits polítichs d' Espanya, encara que estiguin distanciat per qüestions mes ó menys transcendents, no obstant tots ells coincideixen en una cosa que 'ls es comú: tots se valen, del dret constitucional del sufragi. Si l' «Unió Catalanista», servintse també d' aquest medi, coincideix igualment amb ells, ja no hi haurá diferencia entre una y altres.

6. L'sport de les urnes ens convertiria en mansos anyells al valeros rastrement dels drets que 'ns concedeix la Constitució espanyola, quan d' altra manera podríem ésser temibles.

7. Les bases electoreres son el principal obstacle pera que vingui ab nosaltres l' element obrer. En efecte: els treballadors estan ja desencanyats de tota mena de polítichs y ara ab les pasterades den Lerroux se 'n acaben de desencanyar. Están convensuts de que les eleccions no serveixen mes que pera enlayrar homes qui prometen molt pera que 'ls votin y un cop son á dalt del poder no 's recorden mes de la classe obrera. Bona prova d' aixó es que 'ls obrers s' inclinen cada dia mes á l' idea anarquista, per lo que té d' anti-política; si també fos anti-electorera l' «Unió Catalanista», molts obrers, en lloch d' afiliarse á la secta anarquista, filla de la desesperació per la miseria, vindrien á nostra «Unió», quins ideals son igualment ácrates en l' essencia y patriòtics en ses manifestacions.

8. Quan un hom se presenta candidat ó accepta una candidatura, per aquet sol acte 's fa sospitós d' ambicions personals. Y com que 'l Catalanisme no vol ductuosos, sino gent d' honradesa indiscutible, resulta que un candidat, encara que sigui catalanista, sempre es indigne de figurar en nostra comunitat.

9. Les bases de Reus y les primeres de Tarrassa sempre serán motiu de discórdia entre nosaltres, perque com que 'ls mes vius voldrán eleccions y 'ls mes honorats no 'n voldrán, tindrem continuament la guerra encesa dintre de casa nostra.

10. Aqueixa discórdia, que necessariament hi haurà mentre subsisteixin bases electoreres, portarán, com estém veyent, continues discussions xorques que 'ns robarán temps y energia pera la propaganda nacionalista.

11. Es evident y sabem per experiencia l' inutilitat d' enviar diputats al Congrés de Madrid, perque per mes que demanin l' autonomia no se 'ns concedirà may de bon grat. Ni se sab que may en cap país hajin triomfat els ideals nacionalistes valentse d' aqueixos procediments.

12. Es inútil que en nom del Catalanisme 's posin

regidors en els municipis, perque essent els ajuntaments organismes lligats estretament al centre, no podrán may obrar ab llibertat quan se tracti de reivindicacions nacionalistes.

13. Aquí 's tracta de la dignitat de Catalunya. El decret de Nova Planta, si bé donà disposicions que pertorbaren fondament nostres institucions jurídiques impedit que 's poguessin reunir Corts á Catalunya, no significa pas abolicció absoluta de nostre cos legislatiu, per qual motiu es perfectament legal sostenir y esperar que un dia 's tornarán á reunir nostres Corts autonòmiques. Y per lo meteix, infereixen un ultratge á la memoria de nostres Corts, que encara no están abolides, tots aquells catalans, conscients ó inconscients, que en diades d' eleccions se presenten als comicis á disposar el seu vot pera unes altres Corts que no son les nostres.

Tots aqueixos arguments demostren ben clar l' error involuntari suferit al celebrarse les assemblees de Reus y de Tarrassa; demostren que les bases referents á la lluyta política no son mes que símptomes de descomposició, signes precursors de la mort; son la gangrena que ha començat á envahir l' organisme de l' «Unió», y per lo meteix que es absolutament necessari acudir á posar remey al mal, pera que no vinguin funestes conseqüencies. L' actual president de l' «Unió Catalanista» y son antecessor son metjes de professió, y com á metjes prou be que ho saben que quan d' un membre del cos se 'n apodera la gangrena no hi ha mes remey que amputarlo, destruintlo. pera salvar la preciosa vida del organisme.

Cap dels elements que constitueixen l' «Unió» es capás de negar aquests gravissims inconvenients. Per lo tant ens refermém en lo que diguérem en números anteriors de que convé sobre tot la revisió de les bases electoreres ab preferencia á tot lo demés.

Com que no se sab de cert encara quins punts se tocarán en l' assemblea, nosaltres ens dirigim respectuosament á la Ponencia que hagi de assenyalar els temes, pregantli que tingui ben presents nostres manifestacions, filles del desinterés y del criteri honorat de tota la vida, y aprofiti aquesta ocasió que ara 's presenta pera fer un acte molt digne de la causa nacionalista. Si no s' anulen aqueixes bases ¡que 'n vindrán de tristes conseqüencies!

El catalanisme oficial!

A idea de llibertat nasqué ab el primer esclau. Cuan hi hagué sobre la Terra un home que vegé cohibida sa lliure iniciativa nasqué en ell l' esperit de revolta, y de la mateixa manera, cuan per primera vegada una colectivitat vegé ofegada la seva llibertat, engendrará l' idea de la lluyta contra l' altre ó las altres colectivitats dominadoras.

Per aquest motiu el catalanisme a Catalunya, ha existit d'ensà que no té aquesta col·lectivitat vida pròpia i existirà malgrat tot i contra tot, mentre duri la absorció del Estat. En una forma o altre, l'esperit de llibertat existia a Catalunya molt avans de que aquest esperit s'encarnés en una entitat definidora, i quan ab la fundació de La Unió Catalanista s'encarnà en ella l'instint de reivindicació d'un poble esclau, no s'heu altre cosa que formar un grup per a cultivar aquell esperit i perseguir ab aquest cultiu la dignificació dels catalans.

Ben definit ha de quedar per a l'objecte d'aquest article lo qu'és el catalanisme en si i lo qu'és el catalanisme oficial, per a examinar si aquest ha personificat constantment i ab fidelitat lo qu'és el catalanisme en si.

El catalanisme és l'esperit de llibertat que té el poble català com a poble esclau. Y aquest esperit és necessàriament fatal com ho és en tot individu o col·lectivitat que no pot expansionar lliurement la seva vida. Ha existit i existirà sempre, i la entitat d'entitats oficialment organitzada per a cultivar-lo tenen com a missió primordial el donar-li un avens més ràpid que l'que naturalment tindria; això vol dir que si el catalanisme oficial no complís fidelment ab aquesta missió, podria retardar tant sols el fi del ideal de llibertat però may ofegarlo o anul·larlo, qu' això no ho permetran las lleys ineludibles de la naturalesa humana mentre demunt d'ella hi pesi un bri de tirania.

Es mes; crech sincerament que no pot haverhi cap entitat qu'encarni un ideal tant gran com el de llibertat. Y l'ideal del catalanisme és gran y d'una sublimitat correpredora. Encare que porti el nom de catalanisme, per ser la concreció d'ell a Catalunya, cal tenir ben present qu'és la fatal revolució d'emancipació que persegueix la Humanitat en pès, la avassalladora empena del anti-autoritarisme que tart o d'hora proclamarà el regnat de la justícia, el crit etern del feble contra el fort que se sentirà fins que puguin servir de resó ls palaus dels poderosos. Y concretat aquest ideal universal a Catalunya surt a la llum lo que se'n diu catalanisme; és aquet la revolució col·lectiva, l'ideal d'emancipació humana referintse pura y exclusivament als drets d'una col·lectivitat.

Si. El catalanisme és un àngul, una part de la lluita general de reivindicacions. Un altre part d'ella per exemple, és el socialisme o la lluita de classes contra la absorció per una minoria privilegiada. Y com a part d'aquesta lluita general és com entenem el nostre moviment: nacionalisme o lluita dels pobles esclaus contra ls Estats absorvents, que tractantse de Catalunya porta l'nom de catalanisme.

Tots aquests moviments part de la lluita general, com a ayal part que son, han d'anar deslligats de tots aquells altres esforços qu'al costat d'ells esdevenen coses secundàries. Aixís el socialisme per viure, ha d'actuar deslligat de tota qüestió política o religiosa, de la mateixa manera que el catalanisme deu allunyar-se de qüestions religioses o socials propiament dites, per esser aquests dos moviments aïsladament considerats, una part sola cada un d'ells dels ideals humans de llibertat. Actuant d'aquesta manera dintre del catalanisme s'frangeja la entrada a tota mena d'elements que puguin pensar diferentment en qüestions secundàries, y crech qu'és necessari en ell aquesta manera d'actuar, perquè del contrari l'exclusivisme n' seria la nota primera. Sols aixís hi caben dintre d'ell els elements cap-davanters en l'avens del pensament y sols equivocadament podrien mantenir-se allunyats; sols estarien a distància ls sonmaders inútils que no concretan els seus ideals y aquests no ns han d'interessar, perquè no serán may bons per a res ni en moviments de reivindicacions col·lectives ni individuals.

Aixís descrit a grans pinzellades el caràcter del catalanisme és com l'entench y aixís com crech qu'ha de ser sense distanciar-se lo més mínim, perquè tenint en compte la evolució del pensament humà, s'ha d'arrencar en bona lògica del principi de que dintre d'aquet moviment hi puguin caber en primer lloch, aquells qu'en el desenrotlló d'aquet pensament n'estiguin a la devantera.

El nacionalisme en si ha respost sempre y respón encare, a n'aquet ideal d'acobament de totes las foras que tenen per fi la llibertat, però avuy el catalanisme oficial se'n ha apartat bon xich y això és lo que va a demostrar-se.

Fins algún temps enrera el catalanisme oficial estava vinculat en la Unió Catalanista; avuy està compost

d'una barreja de entitats que junt ab ella caminan d'esma. Allavors la Unió Catalanista responia per complert al seu fi; el catalanisme oficial d'avuy, no. Aquella ha deixat el camí y no sab abont va arrastrada per la corrent que l'ofegará definitivament si no s'refa; tasca difícil, si no impossible al estat present, en que sembla que la successió per elecció estigui subjecte a la llei d'herencia.

Cuan la Unió Catalanista proclamà las bases de Manresa indubtablement se donà un pas insegur perquè s'posaren limits a un ideal de llibertat, mes aquests limits sols se fixaren per a obehir a la necessitat de concretar un programa oficial, ja que la Unió havia de respondrer davant del Estat sobre la classe d'autonomia que defensava, per a pòguer funcionar com a entitat pública y subjecte per lo tant a la llei. La missió del catalanisme oficial d'allavors en endavant, era la de continuar defensant l'ideal de llibertat que l'heu aplegar, presentant el programa establert com a fórmula passatgera, com a habillament exterior, que si en la lletra no podia radicalisarse ho havien de fer en el fons, els que sota d'ell s'aplegaven per a estar a aixopluch de la voracitat del centralisme. Y això ho feren allavors y bastant temps després els components de la Unió Catalanista, mes avuy tot s'ha capgirat.

En la assemblea de Reus se donà l'gran pas en fals. D'homens es errar, y els erros son perdonables cuant els errats no persisteixen en l'erro. Vingué una ocasió en que s'posaren en pràctica ls acorts d'aquesta assemblea. Fou en unas eleccions de diputats a Corts a Vilafranca, y la pràctica patentisà la equivocació suferta. Desde allavors quedà com a dogma de fé la relegació dels procediments electorals en últim terme, perquè xipollegeixin ab ells els d'enredra, els neofits que tingues sin necessitat de desenganys per a pòguer entrar amplem en el nacionalisme. Y la Unió Catalanista després d'aquella, parada continuà avansant sense aturar-se gens mes, eliminant tots els obstacles al l'entesa que calia, y els qu'en sos regles treballavam, desgraciats de nosaltres!, creyam esbrossat el camí y que may més se tornaria a pensar en qüestions mesquines, que fessin desviar de la seva finalitat a la entitat que guardava fidelment la representació del nacionalisme català. Nos equivocarem els qu' això creyam y tinguerem de sufrir mes tart la decepció mes gran que pot imaginarse.

Las assembleas posteriors a la de Reus s'ocuparen de coses accidentals que no tenian, exceptuant algun acord aïslat, influencia molt directa sobre la essència del catalanisme.

La gran decepció de que parlava en el paragraf anterior la tinguerem ab la Assemblea de Tarrasa, aquella qu'acaba ab un Viscat Espanya. En ella no sols se van treure del lloch de reserva a que estaven condemnats els procediments electorals, sino que se ls posà a l'ordre del dia proclamantlos com a fi primordial del catalanisme; aixís ho ha demostrat l'experiencia.

Molt s'ha parlat y sobretot desde las columnas de LA DEVANtera mol s'ha dit, sobre aquesta assemblea estudiantne ls seus efectes desastrosos; no cal per lo tant repetirho. Mes no s'ha parlat may del veritable motiu d'aytal assemblea y això és lo que vaig a fer perquè se veigi com del antich pedestal d'honor ha baixat la Unió Catalanista fins al nivell en que avuy se troba, no representant genuina ni molt menys del esperit del nacionalisme.

En la Assemblea de Tarrasa s'posaren a discussió per a rectificarlos o ratificarlos, els acorts de la assemblea de Reus; en aquests o semblants termes s'esplicava allavors l'objecte de la Assemblea. Mes després se sapigué que l'fi havia sigut un altre; alló dels acorts de Reus era una mena de tapa-forats, un vestit per a disffressar altres fins, qu'eran si s'vol, perseguits ab la més gran bona fé del mon, però foren una equivocació, y lo noble hauria sigut qu'un cop aquesta descoberta, s'hagués tornat enrera o s'hagués proclamat ben alta, que això lluny de rebaixar la dignitat l'enlagra.

La assemblea de Tarrasa s'feu per a conseguir torressin dintre de la Unió Catalanista, aquells elements que n'foren allunyats perquè s'proposaren entregarla ab armas y bagatges a n'el general espanyol Polavieja. Cuan això succehí, els allavors caps de brot de la Unió Catalanista tingueren la entesa de passar per una disgregació de foras, avans que consentir que s'prostituis la venerada institució que tant alt havia mantingut sempre l' seu nom; però vingué un día en que fou mes gran l'enlluernament de las proesas dels altres

que la confiansa en las propias conviccions, y la Unió perdé l'sagell mes gran de gloria que la honorava. S'obriren las portas a n'aquells que després de passar d'un cedàs a l'altre s'batejaren ab el nom de regionalistas, y efectivament... aquells no van entrarhi. Ja fou cremat l'últim ciri en l'altar de la concordia y per ferho s'posà la dignitat de la Unió Catalanista a sota la taula; no s'consegui res, y si no s'ha desfet lo fet, dit està que la dignitat continua al mateix lloch.

Hi dit no haverse conseguit res y he dit malament. Se conseguí desterrar aquella aversió a las lluytas polítiques, y avuy calsevol entitat de la Unió pot convertir-se en agencia electoral, ab decidida protecció. ¡Si n'fou d'immensa la equivocació! Tothom la reconeix, y malgrat això s'persisteix en ella sense esperansa d'esmena.

Va creuers que ls regionalistas retornarian al nivell de la Unió Catalanista, y lo que s'feu fou rebaixar aquesta al nivell dels altres. Lo llogich era, està clar, que la Unió se'n anés en cos y ánima al camp vehí o tornés a fer patent l'allunyament en rahó al major radicalisme del programa, però s'ha volgut fer això últim sense desnivellar de nou y, ¿perquè no dirho? ja no hi ha remey. Ja tots son uns.

Avuy cuan alguns elements protestan contra l'sistema electoral, se ls posa al davant la Assemblea de Tarrasa, reforçant l'exhibició ab el detall de que tots els acorts hi foren presos per aclamació. Sovint, sovint, cuan n'hem parlat se ns ha preguntat perquè no n'protestavam cuan era hora; la resposta la repetim ara aquí, perquè quedi inesborrable; no n'protestarem perquè ab una insistencia digna de millor causa, els interessats recomenaren als revoltosos el silenci. Ahont son aquelles promesas de que ls acorts de la assemblea serian lletra morta? ¡Oh las lleys escrites! Després, vingué un día en el que en un Concell general de la Unió, un individu presentà una proposició demanant que en la assemblea propera s'revisessin totes las demés assembleas, y un altre tingué bon interès en demanar, tot y acceptant dita proposició, que tota vegada qu'a la assemblea de Tarrasa ya s'havien revisat els acorts de la de Reus, se considerés la propera projectada com a continuació de la de Tarrasa ya revisionista ¡Oh l'interés paternal! Fou aquell célebre Concell general en el que s'pretengué donar a la Junta Permanent el caràcter de dictadura, aprobant una proposició que posava limits a la llibertat dels adherits; fins aquí s'ha arribat.

Avuy el catalanisme oficial està format per la Unió Catalanista, y junt ab ella totes aquelles entitats que com la Lliga regionalista y las que no tenen color fixo s'batejien ab el nom d'autonomistas en general. Y no m'critiquin ni m'ho neguin els ortodoxes aferrats a la inutilitat de la entitat capital(?), perquè seria cosa d'ensenyarlos com son ells precisament, els qu'han concedit galantment l'alternativa a n'els que volen que sols siguin afins.

Y es ben diferent el catalanisme en si, el nacionalisme català, del catalanisme oficial. Aquell com a ideal qu'avansa imperturbable s'presenta tal com és davant de tothom, sense oportunisar ni un sol detall, mentre que el catalanisme oficial, en lloch de dirigir a las masses va a remolch d'ellas, ubriacat ab la bravada de la munició qu'esvalota sense conciencia exacta de lo que fa. Seguir el criteri de las majorías y, fomentar per a treuren profit propi, las nerviositats passatgeras de las masses no ho havia fet may la Unió Catalanista, mes avuy desgraciadament fins en això ha caigut; se ns ha tornat robertista, ella qu'havia jutjat sempre serenament la valua dels homens.

Molt y molt podria parlar de coses y de detalls que viuen oblidats per mes que ningú ls ignori, mes per avuy els deixaré al tinter esperant novas ocasions que no s'ha de renunciar en aprofitarlas. Queda demostrat ab lo dit, que no es lo mateix catalanisme en si que catalanisme oficial. L'ideal de llibertat que s'conté en aquesta paraula viu la vida de segon, terme preocupats com éstant els encarregats d'encarnarlo en viaranyejant pels revolts del camí qu'avans seguian ab serenitat. Las il·lusions s'han fós, mes no per això queda orfa de defensors sincers y desinteressats el nacionalisme, ni molt menys ha deixat aquet d'existir; fins si s'perdés l'últim dels seus fidels defensors, existiria vagant per l'espai en espera d'un nou bahuart, hont descansar de la fatiga que deu sentir desde que fou expulsat de la casa payral.

Amunt!

El camí 's forma cada volta mes escabros, s' encinglera y 'ls avenchs esgarrafosos atreuen al remat. Als pastors, casi tots novells, inexperts y poch práctichs de las alturas els invadeix el vértich. Perque acceptaban el delicat cárrech de dirigir quan encara tintinejan, quan encara no s' aguantan fermes sobre sas camas?

Y la prada verdejanva es tant lluny! Alla dalt de tot, reflexa 'ls raigs del sol, ayrejada, hermosa, ab inmensa vista panoràmica.

El camí esdevé cada volta mes perillós. Rochs colossals l' interceptan y l' abim bada sa esferehidora gola.

El remat, cansat, atuhit, sens coratje, murmura; alguns que ab penas hi trevallis, fa poch, han pujat de la fondalada, 's doleixen per tornarhi. Diuen que hi xipollejaban tant be en las ayguas entolladas, que dormian tranquils en las jassas, que se ubriacaban en las ombres espesas y silenciosas. No portan prou calor á dintre pera resistir el fret de fora.

Els murmulis sa forman crits, imprecacions y de cop, ràpidament, remat y pastors, com possehits d' un vertiginos frenesí 's llensan rostos avall.

Sols restan uns quants, fermes sobre la punta de las rocas, altius al cayre del abim, menyspreadors de las comoditats de la clotada y fits els ulls, ben oberts y ben serens á la prada alta, riallera y verdejanta.

No caminaban empesos pels altres, han apré de mantenirse drets, de correr y de saltar. No temen al vertich, desprecian els insults y 'ls afalaechs dels que s' estimaban, y segurs d' ells mateixos, ab la rialla als llavis y l' energia al cor continuan encimantse.

La diversitat de llengües

Hi ha en el temps actual y en la part mes desacreditada del camp de les idees una marcada tendència á negar les nacionalitats y tota idea de patria, parlantse á tota hora d' una patria universal que no existeix mes que en l' imaginació dels qui somien abstraccions, y d' una uniformitat que repugnaría á l' ordre general de la Naturalesa.

Es innegable que l' idea de patria va involucrada en la de llengua, puig precisament lo que mes caracteriza les patries ó nacionalitats es la diferencia de llenguatge. Per consegüent els qui somien en la patria humanitat haurien de pensar també, si han d' ésser l'ógichs, en una llengua universal, usada, s' entén, per tothom naturalment ja desde naixensa. Y com que aquest idioma universal no existeix ni existirà may, per 'xo la suposada patria única de tots los humans es una utopia irrealisable.

S' argüeix que 'l progrés de la ciencia, facilitant les comunicacions, aproxima tots los pobles agermanantlos (aquesta es la finalitat) en una gran familia humana; mes també es cert que la ciencia no destruirà may, per ésser una manifestació de la Naturalesa, la diferencia de llenguatge dels pobles, diferencia deguda á la diversitat de races primitives y á les influencies dels climes y altres circumstancies naturals. Es vritat que la diversitat de llengües dificulta l' aproximació dels pobles y es en certa manera un obstacle á la germanor de l' humanitat, pero aquest inconvenient podria salvarse adoptant algún idioma molt conegut, com el llatí, 'l francès ó l' anglés, que pogués servir pera totes les interpretacions. En aquest sentit, donchs, es possible l' establiment d' una ó varies llengües de caràcter internacional, pero may imposades com oficials en lo que no tingui aquest caràcter, es á dir, may en perjudici del dret d' usar la respectiva parla de 'ls individus y de les colectivitats.

Els qui no han profundisat l' estudi d' aquest hermosíssim conjunt de la Naturalesa exclamen: ¿com es que dada l' unitat de l' especie humana no hi ha d' haver un llenguatge únic? Mes no tenen en compte que

Deu no ha posat en el mon res inútil. Cada poble ab son llenguatge particular pensa de la seva manera; de lo que resulta que al comunicarse unes nacions amb altres, al tenir lloch la traducció de diversos idiomes, se multipliquen les idees d' una manera extraordinaria, exercitant l' inteligencia humana y contribuint al desenrotllament intelectual de l' humanitat. La diversitat de llengües, com la diversitat de races, com la diferencia de climes y paissos, es tan hermosa y admirable com l' infinita pluralitat de mons que constitueixin la Creació. En tot hi veyém la varietat infinita, no dintre de l' unitat com alguns diuen, sino dintre de l' armonia mes perfecta.

Per 'xo l' hem de respectar sempre la varietat de llengües, per 'xo l' menyspreu d' un idioma es un crim de lesa Natura, es una aberració monstruosa de la tirania dels homes. Si tots los pobles se respecten mútuament el respectiu llenguatge, 'se mantindrà l' armonia natural. Si boy respectant les llengües naturals s' adopten idiomes internacionals pera atendre á les necessitats modernes, aquella armonia quedarà mes consolidada.

¡Que es sublim l' obra de la Creació!

¡Que 'n seria de sublim l' humanitat si en aquesta obra imprirés tots los seus actes!

BONAVENTURA RIERA.

ENGRUNAS

Ab motiu de la guerra rus-japonesa els nostres rotatius están en las sevas glorias. Durant las gloriosas campanyas de Cuba y Filipinas els heroes surtian com els bolets. Eran tans els insurrectes morts en los encuentros, que sumats feyan un nombre mes gros que 'ls habitants de las colonias perdudas, sino que 'ls hijos ingratos eran de la pell de Barrabás, vull dir, que s' assemblavan al au fenix que diuen que renaix de las sevas mateixas cendras, d' altre manera no 's compren com ab tanta mortandat encara 'n quedessin per contarho.

Lo mateix passa are, ab els barcos de las esquadras russas y japonesas.

N' hi han tants, segóns ens contan els sensacionals diaris, d' enfonsats que aviat será impossible que totas las dressanas del mon puguin donar l' abast. Els hi fan fer uns tomballons que ni 'ls peixos.

Res, que deu ser molt deliciós rabejarshi explicant tantas hecatombes y ab tants acorazados echados á pique. La sang may se torna aygua y deuen anyorar els bons temps de Cavite y Santiago en que la tant glorio. sa com desgraciada marina espanyola hi feu tant bon paper.

Y tot aixó ab la salsa de bombardeigs espantosos, desembarchs de dotzenas de mils homes, voladuras horribles, enfonsament de regiments que caminan sobre 'ls gels com qui camina per la Rambla, suicidis de honor, llistas interminables de barcos, generals, almirants y junt lligat ab unas quantas noticias sobre art y literatura japonesa, etc., etc.

Per altra part es tant lluny que no hi ha perill que anem á esbrinar lo que passa.

Ja tenen rahó que 'ls estréms se tocan. Que al Extrem Orient se bellugan de mala manera y tractan de ferse malbe? Donchs al Extrem Occident no podem ser menos. Tropas cap aquí, tropas cap allá no fos cas que los acontecimientos ens trobessin badant.

Els anims s' acaloran de mala manera ó sino pruguntinths als de Madrid. Tot son manifestaciones, vivas y mueras, cierre de puertas, ataques brutales de la policia. Y aixó que estém al hivern que si fossim al istiu ab la revifalla de las sangs, tremolo de pensar ahont aniriam á parar.

¡Qui sab! Potser ab tot aquest tinglado internacional vingués el desquite per la desgraciada nació. No va dir no recordo quin diputat, porque no podemos pensar en el desquite con los Estados Unidos?

A Madrid el gran gallego Montero Rios está donant una serie de conferencias pera explicar com vá anar alló del tractat de París, perque encare hi ha qui no s' ha sapigut avenir de que, una nació formada de hijos de padres desconocidos, fes la lley á la noble y aguerrida España.

Digué moltes coses que, si las hagues dit durant aquells períodes de desbordada patrioteria l' hi haurían explicat quantas fan quinze. Ens demostrá que no era possible obtenir altres ventatjes que las que ell obtingué y que comparat amb altres, el tractat de París no es tan desastrós com sembla.

Pero res hi ha en la esmentada conferencia tan sustanciós com el següent parrafet, que copiarem íntegro, pera que 'ls nostres llegidors s' en fassin cárrech y comparen lo que vá de ayer á hoy.

«Hizo el resumen de la conferencia anterior sobre las causas de la pérdida de las colonias, y sentó el principio de que fué debida á que llegaron á la mayoría de edad los pueblos que pueden compararse con los hijos respecto de los padres, pues también ellos llega un momento en que se hacen independientes y se rigen á sí propios.»

Argument, potser el mes petit, que quan nosaltres el donavam ens tractavan de malos españoles, y que avuy el dona l' expresident del Senat y aspirant á la quefatura del partit lliberal.

«Esta emancipación no es, pues, por odio, sino por ley de naturaleza, y en ella nada importa el régimen colonial, porque las colonias habían de llegar á la mayor edad, y todo lo más que podía hacer el régimen era retrasar un tanto la emancipación.»

Qui no s' aconsola es perque no vol. Guardin doncs la llógica d' en Montero Rios y, tinguin present, que si la lley natural emancipa als pobles es en vá l' esforç que 'ls centralistas fassin pera subjectarlos.

Quan se presenti nova ocasió no fassin més el qui-xot y deixin que las lleys naturals se compleixin.

D' ellas ens refiem.

Festa de la Música Catalana

«L' Orfeó Catalá, desitjant lo desenrotllament vigorós y característich de la música en nostra terra, ha instituit la Festa de la Música Catalana, en quin solemne acte 's repartiran los premis als que 'n sian guanyadors en lo concurs que tindrà lloch avans de la celebració de dita Festa.»

Ab aquest fi l' Orfeó Catalá convoca 'l primer concurs, lo qual se regirá pel següent

CARTELL

I. Premi de 500 pessetas, ofertas per l' Excelentíssim Ajuntament de Barcelona, que s' adjudicarà á la millor y més important composició pera chor mixte. Lletra á lliure elecció.

II. Premi de 250 pessetas, ofertas per la Excelentíssima Diputació Provincial de Barcelona, que s' adjudicarà á la millor composició pera chor á veus d' home, inspirada en lletra d' esperit catalanesch.

III. Premi de 250 pessetas, oferta per l' Eminentíssim Cardenal-Bisbe de Barcelona Doctor D. Salvador Casañas á la millor composició religiosa en forma de motet, pera chor á veus d' home ó chor mixte, tenint en compte en aquest últim cas la tessitura de noys pera las veus blanques. Lletra llatina á lliure elecció.

Aquesta composició deurá reunir las condiciones senyaladas pel Sant Pare Pius X en la darrera instrucció «Motu proprio».

IV. Premi de 250 pessetas, ofertas per l' «Ateneo Barcelonés», á la millor colecció de melodias originals pera cant y piano.

V. Premi ofert pel «Centre Excursionista de Catalunya», consistent en un exemplar de la magnífica obra Chansons populaires des Alpes Françaises, de Julien Tiersot, que s' adjudicarà á la mes important colecció de cansons populars de Catalunya ó dels diversos territoris ahont la nostra llengua es parlada. Aquestas cansons s' entén que 's compondran de poesia y tonada y han d' ésser inéditas ó variants de las ja publicadas.

VI. Un objecte decoratiu, ofert per la «Unió Catalanista», consistent en lo sagell de dita entitat incrustat en or sobre planxa d' acer, que s' adjudicarà á la millor y més típica sardana escrita pera cobla empordanesa. La partitura deurá anar acompanyada d' una reducció pera piano.

VII. Un objecte artístich, ofert per la «Lliga Regionalista», al millor cant patriòtich pera chor d' homes ó mixte.

VIII. Premi ofert pel soci del Orfeó Doctor D. Friedrich Viñas, consistent en un flaviol y un tamborin artístich decoratius, á la millor sardana pera chor á veus solas.

IX. Premi de 150 pessetas, ofert per la secció coral del Orfeó Catalá á las duas cansons populars més ben armonizadas pera chor mixte. En cas de que cada una de ditas cansons sia de diferent autor, se partirá 'l premi. Totas las composicions corals han d' ésser pera veus solas.

La lletra de las composicions, exceptuant la religiosa, deurá ésser catalana, y, en igualtat de mérit musical, se pre-

ferirà aquella quina lletra sia millor.

Las composicions, que deurán esser rigorosament inéditas, s'enviarán al Orfeó Catalá, Plassa de Sant Just, 4, a nom d' en Lluís Millet, y cada una d' ellas portará un lema. Terme d' admissió, fins per tot lo dia 15 d' Abril.

Perà conèixer als autors premiats, quan se publiqui l' veredict del Jurat, aquest demanarà l' envió d' uns quants compassos de cada composició premiada, a sa elecció, acompanyats del nom y residència del guanyador del premi.

Las obras no premiadas se retornarán a los autors, després de celebrada la Festa de la Música Catalana, mitjansant la presentació del lema y 'ls sis primers compassos.

Dintre 'l mes de Juny se celebrará solemnement la Festa de la Música Catalana, en la que 's proclamaran los noms dels autors premiats, s' entregaran los premis y l' Orfeó Catalá executarà al menys las composicions que haurán obtingut los tres primers.

L' Orfeó Catalá tindrà l' dret d' executar sempre que vulgui las composicions premiadas.

Lo Jurat estarà compost dels mestres següets:

Felip Pedrell, Joseph García Robles, Antoni Nicolau, Eusebi Daniel y Lluís Millet.

Barcelona 1 de Febrer de 1904.—Joaquim Cabot, President del Orfeó Catalá.—Antoni de Sabatés, Secretari del Orfeó Catalá.

LLIBRES

«La «Ella» d' en Vademecum» per F. Pujulá y Vallés.—«El cant del cigne» de Lleó Tolstoi.—Ab aquests títols acaban de veure la llum pública los volums V y VI de la Biblioteca «Nova Catalunya», quina finalitat no es altre que la popularisació dels llibres entre 'l poble permetentli adquirirlos a preus infims per poguer despertarli l' afició a la lectura catalana. Lo volum V degut a la ploma del distingit escriptor Sr. Pujulá y Vallés, conté «La «Ella» d' en Vademecum» bonica relació plena de bellesa de forma y amb alguns tons filosòfics que fan curta y agradosa la seva lectura y además, un petit esbós filosòfic molt sencill y que titula «A trench d' aygua» Lo volum VI conté una de las noveletes curtas d' ontés d' en Tolstoi que s' anomena «Lo cant del cigne» y es molt ben traduït al catalá per En Antoni Campmany. 'S venen per tot arreu al preu de un ral cada volum.

«Los estudiantes de Tolosa» Canço XXXIV del «Cançoner Populars».—Nostre bon amic y company En Aureli Campmany ha représ la publicació de las fullas d' aquesta collecció amb la popular cango catalana «Los estudiantes de Tolosa» y com todas las altres publicades conté la tonada, tota la lletra y notas folklòriques, además d' un bonich dibuix alegòric del celebrat artista En Alexandre de Riquer. 'S venen per tot arreu al preu de deu céntims fulla.

També havem rebut las dugas exposicions fetas pel Foment del Treball Nacional respecte a las zonas neutrals y depòsits francs, son dos treballs ben rabonats y dignes de estudi. Per no ser aquest periòdic una publicació econòmica ni financiera no podem ocupantsen amb la extensió deguda tans sols podem darne compte. Aghrahim l' envió.

R.

NOVAS

Amb motiu de la Festa Major d' Almenar, celebrá l' Associació Catalanista «Lo Segrià» de dita població, una vetllada política y literaria a la qu' hi concorregué inmensa gentada de tots los pobles de la rodalia. Feren ús de la paraula los Srs. Burés, Serraté, Pinyol, Roig (Miquel) y Plá y Armengol exposant diferents punts del programa catalanista. Reculliren bon nombre d' aplaudiments.

Lo dia 30 del propassat celebrá el «Centre Escolar Catalanista» d' aquesta ciutat la inaugural d' enguany baix la presidència del Dr. Domingo Martí y Juliá. El secretari sortint En Martí Píera y Trias llegí la memoria reglamentaria dels treballs portats a cap per la entitat durant lo passat curs, encoratjant als socis a seguir de ferm en la tasca empresa. Seguidament lo Sr. Bresca president del Centre llegí un eruditíssim treball sobre 'l tema «Llibre del Consulat de Mar» en quin després d' un detingut estudi ne tragué atina-

das consideracions. Tancá l' acte lo Dr. Martí Juliá que seguint la costum establerta presidí l' acte com a President de la Junta Permanent de la «Unió Catalanista», doná las gracias a tots los assistents recomanantlos seguisin en lo camí emprés d' educació social, com a medi, per conquerir la consecució de nostres ideals. Tots foren molt aplaudits y felicitats.

També hi doná en dit Centre y en la secció de Dret y Filosofia y Lletres una conferencia lo distingit Dr. En Joan Mon y Bascoés sobre 'l tema «La indiferència com a condició necessaria de la llibertat y l' indiferentisme com a causa de la desnacionalisació catalana». La conferencia que resultá brillantíssima fou coronada amb llarchs aplaudiments.

Lo dissapte dia 13 del corrent tingué lloch la inauguració dels establiments números 3 y 4 qu' ha obert la «Cooperativa Obrera Catalana» situats respectivament als carrers del Torrent de l' Olla, 102 cantonada al de Zurbano y Travesera 35 de la barriada de Gracia.

La nova junta de l' «Orfeó de Sans» ha acordat celebrar una tanda de sessions literarias y musicals dedicadas a honrar la memoria dels escriptors il·lustres de Catalunya, en las que además hi prenguin part diferents oradors autonomistas per infiltrar als habitants d' aquella populosa barriada l' amor a la patria catalana.

La primera que fou dedicada al Mestre en Gay-saber é historiayre catalá En Victor Balaguer tingué lloch lo dia 7 del present a la nit devant de nombrosa concurrencia. Després de llegidas y cantadas diferents poesias y cants del difunt poeta, feren ús de la paraula els Srs. Mallofré y Laporta (Jacinto) qu' exposaren diferents punts de nostre programa sent tots ells molt aplaudits.

Havem rebut lo primer número del «Butlletí del Centre Catalá de Sabadell» que correspon al mes passat y será lo portant veu de dit centre. Li establim lo cambi, retornantli 'l salud y desitjantli llarga vida per treballar en bé de la nacionalitat catalana.

Lo dissapte dia 6 comensá la entitat republicana federal «Catalunya Federal» una tanda de conferencias y conversas sobre 'ls servicis militars obligatori y general y el voluntari y que 's proposa celebrar en son propi domicili social los dissaptes. Aquesta primera conferencia fou a càrrech del distingit lletrat En Miquel Laporta amb algunas atinadas consideracions generals sobre aquests punts. La segona que tingué lloch lo dia 20 aná a càrrech de nostre company senyor Mallofré, qui analissá detingudament los tres sistemas de serveys militars ó sigan de quintas, obligatori y voluntari pera treuren la consecuencia de que l' únic sistema lliberal y que deuen adoptar los pobles que vulguin tenir exèrcit es lo voluntari. La concurrencia molt nombrosa qu' assistí a las dugas sessions aplaudi de debó als conferenciants.

La «Unió Catalanista» dirigí un ofici a la «Lliga de Catalunya» pera que, com a entitat catalanista mes antiga dintre de Barcelona, convoqués a las demás entitats a fi de procedir al nomenament de Delegats pera la próxima Assemblée. Reunidas lo dia 27 acordaren per unanimitat demanar a la Junta Permanent, lo tema que ha de discutirse, condició que creuen indispensable pera poder designar amb mes coneixement las personas que han de formar l' Assemblée. També demanaren que s' els indiqués el lloch ahont debia celebrarse.

Ha reaparescut en nostre ciutat la revista mensual «Universitat Catalana» que feya temps se treballava per sa aparició. Lo primer número correspon a Janer y conté treballs de J. Estrany, Eugeni Ors, Claudi Grau, además dels de Redacció, ressenyas dels Estudis Universitaris Catalans, Novas y Notas. L' hi desitjem llarga vida.

Amb motiu de la inauguració del nou hostatje social celebrá lo diumenge 21 l' Associació Catalanista «Gent Nova» de Badalona, una important vetllada literaria-musical y política que 's vegé molt concorreguda. Prengueren part en la part política los Srs. Llorens, Bonhome, Monegal y Martí y Juliá. Reculliren forts aplaudiments.

Segueixen vejentes molt animadas las cátedras dels Estudis Universitaris Catalans. En la de Dret civil s' han posat a discussió los temas presentats pels alumnes Srs. Ramón Coll y Rodés, Nicanor Trias y Tarrés y Jaume Rossich y Bassa, versant respectivament sobre 'ls temas «Substitucions fideicomissaries per Dret Romá, Dret Catalá y Códich Civil», «Teoria romana de la contractació, sa aplicació y modificacions qu' experimentá en lo Dret de Catalunya» y «Peculés, en l' organisme jurídic de Catalunya, després del Códich Civil».

Lo dissapte dia 20 tingué lloch a la Associació Democràtica Catalanista «Catalunya y Avant» la sessió inaugural d' enguany amb un plé a vessar. Parlaren los Srs. Company, president de l' Associació; Llorens, del Centre Catalanista de St. Martí, Tona del Nova Cathalonia y Martí y Juliá, que com a president de la Junta Permanent de la «Unió Catalanista» presidí l' acte.

L' Orfeó Catalá ha obert un concurs per premiar un projecte de capsaleria artística a tres tintas pera ornament dels cartells anunciadors de la Festa de la Música Catalana, pera los concerts y altres impressos, Concedeix un premi de 500 ptas. y un accésit de 200 sens perjudici del altres accésits que 's pogan concedir segons lo mérit de las obras presentadas a concurs.

Forman lo Jurat calificador los Srs. Masferrer, Llimona, Gràner, Casellas y Cabot, president del Orfeó.

La Associació de Premiá de Mar celebrá lo diumenge dia 7 una festa literaria y política en la que hi prengueren part los Srs. Mas, Costa, Monjo, Amorós, Iborra, Sansalvador, Millet y Fontcuberta president de la Associació.

Al Centre Excursionista de Catalunya segueix demostrant una activitat digna d' esser pressa per model per totes las entitats catalanistas. Además de la Cátedra d' historia de la Literatura Catalana qu'alls llissos 4.ª, 5.ª y 6.ª hi ha donat lo Sr. Rossendo Serra els dias 3, 10 y 24 versant sobre 'l «Período prevensal»; lo dia 20 del propassat lo Sr. Ceferi-Rocaforat llegí una «Memoria sobre una excursió a la Pica de Cervé (Pallars)» amb projeccions fotogràfiques d' En Juli Soler; lo dia 5 per En Jaume Freixa «Punts de vista històrics sobre las transformacions del litoral del Rosselló»; lo dia 12 per En Pere Roig «Excursió al Monseny y a las Guilleries» amb vistas fotogràfiques del mateix; lo dia 19 «Necropolis proto-històrica de Padrós» del delegat del Centre a Rodonyá, En Pau Teixidor y el dia 26 «Impressions d' una excursió a l' estany de Lanós» per Ignaci Soler y Escofet y «Una excursió a la Vall d' Andorra» del compte Bisger Mosner de Stokolin. Felicitem coralment a dit Centre.

La «Associació Popular Catalanista te organisadas, entre altres actes de propaganda una tanda de conferencias sobre temas històrics y institucions de Catalunya, anant la primera a càrrech de nostre amic y company En Francesch de P. Curet, qui disertará sobre 'l tema «Assaig críth-històric sobre l' antich Concell Municipal barceloní» anunciantse oportunament los dias y hora en que tindrà lloch.

Durant lo darrer mes s' han constituït los nous consells de las entitats següents:

Associació Democràtica Catalanista «Catalunya y Avant».—President, En Joaquim Company.—Vis-President, Joan Esplugas.—Tresorer, Tomás Bartrina.—Comptador, Baldri Fajula.—Bibliotecari, Eduart Durany.—Secretari, Antoni Muné.—Vis-Secretari, Ramón Paris.—Vocals, Joaquim Masó, Joseph Andreu, Bonaventura Miracle y Cabriel Tejedor.

Centre Catalanista de Girona.—President, Joaquim Botet.—Vis-President, D. Joaquim Franquesa.—Tresorer, don Frederich Gisbert.—Bibliotecari, D. Emili Sagué; Conservador, D. Miquel Batallé.—Vocals, D. Xavier Montsalvatje y D. Joaquim Saliet.—Secretari, D. Pere Roca.—Vis-Secretari, D. Ricart Oliver.

Associació Catalanista del Poble Sec.—President, En Pere M. Puig.—Vis-President, Francesch Torrededí.—Tresorer, Isidro Riulas.—Secretari, Joan Berenguer.—Vis-Secretari, Antoni Puig y Pascual.—Vocal primer, Rafel Dalmau.—Vocal segon, Joan Forn.

Escola Jordana «Orfeó Canigó».—President, Jaume Figueras.—President segon, Joseph San-Germán.—Secretari primer, Joan Font.—Secretari segon, Miquel Borrás.—Tresorer, Pere Joan Pagés.—Comptador, Francisco Gilabert.—Conservador, Eduart Montané.—Bibliotecari, Joseph Sabater.—Vocals, primer, Enrich Pol, segon, Miquel Orfila, tercer, Gabriel Arnias.

Orfeó de Sanja.—Enrich Laporta, President.—Francesch Colet, Vis-President.—Ramón Navarro, Tresorer.—Modest Feu, Comptador.—Pere Riús, Bibliotecari.—Ignasi Ratera, Secretari primer.—Ramón Pi, Secretari segon.—Joan Durán, Joaquim Forges y Ramón Parera, vocals.

Associació Artística Catalanista del Poble Nou.—President, Dr. Manel Saforcada.—Vis-president, D. Eugeni Baig.—Secretari, D. Ricart Vives.—Vis-secretari, D. J. Guiníer y Cairó.—Tresorer, D. Joseph Garriga.—Vocals, D. Joseph Poch y D. Bonaventura Guixer.

Associació Catalanista «Clam» de la Espluga de Francolí.—President, Blay Franqués.—Vis-president, Ramón Ribas.—Tresorer, Joseph Civit.—Secretari, Ramón Rendé.—Vis-secretari, Pau Miquel.—Vocals, Salvador Porta, Jaume Vidal, Antoni Cunillera y Ricart Boquer.

Associació Protectora de la ensenyansa catalana.—En Joaquim Riera y Bertrán, President.—En Lluís Esquerra, Vis-president.—En Ramón Roca y Sans, Tresorer.—En Adolf Damians, Comptador.—En Eduart Torra, Arxiver.—En Lluís Poch y Mogas, Secretari.—En Pere Basté, Vis-secretari.

Lo dia 20 del corrent celebrá el Centre Autonomista de Dependents de comers la inaugural del nou hostatje social amb una vetllada política qu' estigué molt concorreguda. Parlaren los Srs. Bertrán president del centre, Punsoda, Martínez y Serriá, Puig y Monegal; reculliren bon nombre d' aplaudiments.

Ahir degué celebrarse al local de la Associació Democràtica catalana «l' Eura» una vetllada literaria-musical en la que hi prenia part diferents alumnes de las escoles que dita entitat té obertas. No duptem que amb aquests elements tingué de resultar una festa brillantíssima.

Establiment tipogràfic de Joseph ORTEGA.—S. Pau, 96.—Barcelona.

TARJAS CATALANAS

En cartró Preu 1 pta.

En fusta y ab lo sagell de La Renaixensa 4 ptas.